

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy : 725,2

Hely

Idő : 1828⁹

Személy :

Helyszám :

Szerző :

Cím

A Lloyd-épület történetéből

Forrás : *Új idők*

Budapest

1911 VIII. 26

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fűz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. X.

Közp. városbáza -- 1896/50

A lebontásra szánt Lloyd-épület a pesti Dunaparton. Régi akvarell a Fővárosi Muzeumban

Az a görögös épület a Dorottya-utca sarkán, amely üveges csarnokával Deák Ferenc szobrára néz, nevezetes pontja a régi Pestnek. Erről a régi Pestről ma ugyan már csak papiron lehet beszélni, a Lloyd-épület lassanként egy teljesen izolált szigetté lett az új paloták közt. Pár éve tűnt el a vele szemközt álló, valamivel fiatalabb Diana-fürdő, s a Dunapart felől is, közvetlen szomszédjának, egy régi pesti háznak, most csak a gerendáit látni: új, modern szálloda támad rövidesen a helyébe.

Az a kép, amelyet bemutatunk erről a több mint nyolcvan éves épületről, Párisban készült egykoru Karosseg-féle metszet. Azt az eredeti miliőt mutatja tehát, amely a Lloyd-épületet először fogta körül, előtte piac volt s a Lánchíd helyett még a régi hajóhídon jártak át Budáról Pestre. Azóta egész kis monográfia telne ki e ház történetéből, amelynek mindenestre legérdekesebb fejezete, hogy jó néhány évtizeden át itt jöttek össze, az első emeleti nagy, elegáns termekben a különböző időkbeli kormányok hű emberei. A jobbpártiak, Tisza Kálmántól Khuen-Héderváry Károlyig.

A szép, nyugodt vonalú ház, amely a régi Pest legjobb épületei közé tartozik, homlokán hordja tulajdonosának nevét: Pesti kereskedelmi testület. Mostanában azonban gazdát cserélt. Új tulajdonosa (Trieszti általános biztosító-társaság) le fogja bontatni. Ezzel egyszersmind megszűnik Budapest egyik legrégebbi részvénytársasága is, amely ma már csak mint bérbeadó élt itt s a ház végleges eladásával fölöslegessé vált. Annak idején a Polgári kereskedelmi testületből alakult, s a telket, amelyen házát fölépítette, 55.875 váltóforinton (mai pénzérték szerint 46.938 korona) vette meg a várostól. Ha ezzel összehasonlítjuk azt, amit a mai új vásárló fizet ugyanezért a telekért (2.700.000 korona), előttünk van Budapest telekárainak szinte szédítő módon való emelkedése. A testület, amidőn a telek birtokába jutott, elhatározta, hogy egy oly érdekközpontot

létesít, ahol „a termelők és kereskedők egymással találkozhassanak, barátságosan érintkezhessenek, véleményeiket kicserélhessék, de egyszersmind ügyleteket köthessenek“. Az épület emeléséhez szükséges tőke megszerzése végett alakult aztán részvénytársasággá (Kereskedelmi testületi épület részvénytársaság) s az építkezést a híres Hild József-re bízta. A terveket, mint akkor szokásban volt, József nádornak kellett bemutatni, aki a címzésben tett egy érdekes javítást, amennyiben a „Commerzhaus“ (kereskedelmi ház) elnevezést „Handelstandsgebäude“-re (kereskedelmi testületi épület) változtatta. Pólya Jakab könyvében olvassuk ezeket az adatokat, amelyből megtudjuk azt is, hogy mindjárt az építkezés elején pénzügyi nehézségek voltak s hogy egy bécsi nagy pénzintézet, amelyhez fedezetért fordultak, megtagadta a kölcsönt azzal, hogy szabályzatai értelmében nem adhat kölcsönt Magyarországon. Az épület alapkövetétele 1828 június 4-ikén ment végbe nagy ünnepek közt. A tereń török muzsikát állítottak föl, a ház bejáratánál gránátosok álltak díszőrséget s ezek mögött a herceg Eszterházy-ezred katonái alakítottak sorfalat. Megjelentek az ünnepegen József nádor és Ferdinánd főherceg-tábornok, amelyet latin nyelvű szónoklattal Boráros János polgármester nyitott meg. Schedius Lajos egyetemi tanár szerkesztette azokat az okmányokat, amelyeket az alapköbe falaztak. Az elsőemeleti helyiségek egy részét gróf Széchenyi István ajánlatára a Nemzeti Kaszinó foglalta le 3000 pengő forint évi bérért s 1830 februárjában költözött ide. A társaság azonban kikötötte, hogy az emeleti nagytermét évenként tizenkétszer használhatja. Itt tartották a Nemzeti Kaszinó és a kereskedelmi testület együttesen rendezett báljait(!). Az elsőemeleti helyiségek egyéb részeit a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank bírta egy ideig, s nevezetes, hogy Kossuth Lajos pénzügyminiszterrel 1848 június 17-én kötött szerződés alapján kibocsátott első magyar papírpénz innen került forgalomba.